

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Рішенням Вченої ради
Державного біотехнологічного
університету
протокол № від 30.06.2026 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ:
Наказом в.о. ректора
№ від 30.06.2026р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКУ
АКАДЕМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН**

Харків - 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (далі – Положення) розроблено на основі Конституції України, законів України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017р. , «Про вищу освіту» 1556-VII від 01. 07. 2017 р., «Про академічну доброчесність» 4742-IX від 18.12.2025р., «Про наукову і науково-технічну діяльність», 848-VII від 26.11.2015р., «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX від 01.12.2022р., «Про видавничу справу» № 318/97-ВР. від 05.06.1997р., «Рекомендацій для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності» затверджених Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (Протокол № 11 від 29 жовтня 2019 р.), Статуту ДБТУ, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України.

1.2. Метою Положення є формування в ДБТУ системи демократичних відносин між учасниками освітнього процесу, розвиток корпоративної культури, забезпечення академічної свободи і сприятливого морально-психологічного клімату в колективі та підвищення репутації університету.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення якісних освітніх послуг, які надаються здобувачам освіти, та додержання моральних, правових, етичних норм поведінки всіма учасниками освітнього процесу.

1.4. Система забезпечення академічної доброчесності є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти ДБТУ.

1.5. Норми Положення закріплюють правила поведінки безпосередньо у – освітній, науковій, науково-педагогічній та виховній (морально-психологічний клімат у колективі).

1.6. Дія цього Положення поширюється та є обов’язковою для виконання всіма учасниками освітнього і наукового процесів ДБТУ.

1.7. Положення публікується на офіційному вебсайті ДБТУ.

2. ЕТИЧНІ НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб’єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності.

2.2. Учасники освітнього процесу ДБТУ мають дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу;

- сприяти формуванню та поширенню позитивного іміджу університету;
- зберігати та примножувати традиції університету, підвищувати його престиж власними досягненнями;
- виявляти толерантність та повагу до релігії, культури, звичаїв та традицій учасників освітнього процесу всіх національностей;
- допомагати учасникам освітнього процесу, що опинилися у складних життєвих обставинах;
- поводитися з іншими учасниками освітнього процесу шанобливо, толерантно, не принижувати будь-яким чином їх гідність;
- раціонально та дбайливо використовувати матеріально-технічну базу університету.

3. ДОТРИМАННЯ ТА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу досягається шляхом функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Дотримання академічної доброчесності *науково-педагогічними працівниками* передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права, про академічну доброчесність;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації, зокрема штучного інтелекту та власну науково-педагогічну діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.2. Дотримання академічної доброчесності *здобувачами вищої освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, зокрема штучного інтелекту;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової,

творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушення академічної доброчесності є:

- **відчуження авторства** – це передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;
- **академічний плагіат** – це оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;
- **приписування авторства** – це оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;
- **самоплагіат** – це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – це вигадкування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;
- **фальсифікація** – це свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;
- **недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом** – це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього;
- **недоброчесне оцінювання** – це свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених законодавством, внутрішніми актами, умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;
- **несамостійне виконання завдання** – це виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб);
- **недозволена допомога** – це надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

- **академічний саботаж** – це діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;
- **схиляння до порушення академічної доброчесності**– це прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;
- **інституційні порушення академічної доброчесності**.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. За недоброчесну поведінку учасники освітнього процесу несуть відповідальність передбачену чинними законами України, Кодексом про АД та іншими локальними нормативно-правовими актами Університету.

4.2. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою Університету з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність» та інших законів України.

4.3. Кожна особа, стосовно якої підіймається питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

4.4. Форми та види академічної відповідальності ДБТУ визначаються спеціальними законами.

4.5. За дії (бездіяльність), що визнані Положенням порушенням академічної доброчесності, особа, стосовно якої підіймається питання про порушення нею академічної доброчесності, може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених чинним законодавством України та локальними нормативно-правовими актами

Університету

4.6. Наслідком порушення академічної доброчесності *науково-педагогічними працівниками* можуть бути:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у здійсненні наукового керівництва кваліфікаційними та науковими роботами здобувачів вищої освіти, які вчинили порушення академічної доброчесності;

Наслідком виявлення порушення академічної доброчесності *здобувачами вищої освіти* можуть бути:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- відрахування із закладу освіти (за невиконання вимог навчального процесу):

5. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. З метою виконання норм цього Положення в ДБТУ створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі - Комісія).

5.2. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, Законами України «Про освіту» № 2145-VIII від 16.01.2020 р., «Про вищу освіту» 1556-VII 16.01.2020 р., «Про академічну доброчесність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Цивільного Кодексу України, «Рекомендаціями для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності» затверджених Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (Протокол № 11 від 29 жовтня 2019 р.), нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом ДБТУ, Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ, Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ДБТУ та внутрішніми організаційно-розпорядчими документами університету.

5.3. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення норм цього Положення та надавати ректору рекомендації щодо накладання відповідних санкцій.

5.4. Склад Комісії затверджується наказом ректора. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

5.5. До складу Комісії за посадами входять: проректор з наукової роботи, проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної діяльності, керівник навчального відділу, завідувач аспірантури, директор Наукової бібліотеки, начальник юридичного відділу, керівник редакційно-видавничого відділу, керівник Групи сприяння академічній доброчесності, голова студентського Парламенту, за

згодою можуть запрошуватися: декани факультетів, заступники деканів з навчальної роботи, завідувачі кафедр, керівники науково-дослідних тем, куратори академічних груп.

5.6. Будь-який учасник освітнього процесу може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.

5.7. Комісія зі свого складу обирає заступника голови та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

5.8. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути або чергові (2 рази на рік), що проводяться у строки визначені планом роботи, або позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань. Засідання вважаються повноважними, якщо на них присутні 2/3 від складу Комісії за посадами.

5.9. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

5.10. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар Комісії.

5.11. Комісія не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Університету.

5.12. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі обґрунтовані факти порушення академічної доброчесності чи має докази про можливість такого порушення, повинен звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П. І. Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються. Голова Комісії відповідає за дотримання конфіденційності інформації щодо персональних даних особи-заявника.

5.13. На засідання Комісії, на якому розглядаються факти порушення академічної доброчесності, обов'язково запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності.

5.14. За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення академічної доброчесності. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються ректору для подальшого ухвалення остаточного рішення.

5.15. Повноваження Комісії:

- проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики серед учасників освітнього процесу;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження норм та принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність;

- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо фактів порушення академічної доброчесності та готувати відповідні висновки;

- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм та принципів академічної доброчесності.

6. ЗАХОДИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. З метою попередження недотримання принципів етичної поведінки та норм академічної доброчесності, авторських та суміжних з ними прав в ДБТУ проводиться: обов'язкове інформування/пропагування серед учасників освітнього процесу інформації про необхідність дотримання принципів та норм академічної чесності, професійної етики шляхом:

- ознайомлення всіх учасників освітнього процесу із нормами цього Положення;
- залучення кураторів груп до пропагування принципів академічної доброчесності.

6.2. З метою забезпечення якості вищої освіти і наукової діяльності в ДБТУ обов'язковій перевірці на плагіат підлягають:

- твори, створені здобувачами освіти всіх рівнів: кваліфікаційні роботи, курсові роботи (проекти), організацію перевірки яких здійснюють відповідальні (експерти) від факультетів;

- науково-методичні праці, авторами яких є науково-педагогічні працівники ДБТУ: підручники, навчальні посібники, монографії, організацію перевірки яких здійснюють відповідальні (експерти) від Наукової бібліотеки;

- твори, такі як рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового спрямування (конференцій, семінарів) ДБТУ, організацію перевірки яких здійснюють відповідно редактори наукових журналів та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

- твори такі як дисертаційні роботи, організацію перевірки яких здійснюють вчені секретарі разових спеціалізованих вчених рад та/або відповідальна особа за діяльність одноразових спеціалізованих вчених рад.

Перевірка на плагіат здійснюється на етапі представлення робіт для розгляду спеціалізованою / одноразовою вченими радами, редакційною колегією або кафедрою.

6.3. Висновки про плагіат в творах здобувачів вищої освіти, такі як кваліфікаційні роботи, курсові роботи (проекти), прикріплюються до робіт і зберігаються разом з роботою.

Висновки про плагіат в творах, таких як рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового спрямування (конференцій, семінарів) ДБТУ, зберігаються у редакторів наукових журналів, керівників структурних підрозділів, які організують відповідні заходи.

Висновки про плагіат в творах, таких як дисертаційні роботи, зберігаються в особових справах авторів в спеціалізованих / одноразових вчених рад.

Висновки про плагіат у науково-методичних працях, авторами яких є науково-педагогічні працівники ДБТУ: підручники, навчальні посібники, монографії зберігаються у пакеті документів, що готуються для подання на Вчену раду для затвердження до видання.

7. ПОРЯДОК ПОДАВАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

7.1. У разі незгоди з результатами перевірки на плагіат автор (автори) твору, що перевірявся, має право на апеляцію.

7.2. Апеляція подається особисто автором (авторами) твору на ім'я Голови Комісії з питань академічної доброчесності у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

7.3. Для розгляду апеляцій до складу Комісії з питань академічної доброчесності можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є працівниками університету.

7.4. Апеляція розглядається Комісією з питань академічної доброчесності у тижневий термін. Висновки Комісії з питань академічної доброчесності оформлюються відповідним протоколом.

7.5. За результатами засідання Комісія з питань академічної доброчесності формує висновки, які підписує голова Комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками Комісії ознайомлений(на)».

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Дане Положення затверджується рішенням Вченої ради ДБТУ та вводиться в дію наказом ректора.

Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради ДБТУ та вводяться в дію наказом ректора.